

Complexnummer: 527824

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Luchtvaartlaboratorium

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

527825, 527826

Woonplaats

Amsterdam

Gemeente

Amsterdam

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Anthony Fokkerweg 2, 1059 CM te Amsterdam

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex "Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", bestaande uit het HOOFDGEBOUW met bijbehorend WINDTUNNELGEBOUW, is in 1939-1941 gebouwd naar ontwerp (1938-1939) van H.A. Maaskant en W. van Tijen met medewerking van betonconstructeur G.J. Meyers. In het hoofdgebouw is de gecombineerde toepassing van beton en baksteen deel van de nieuw-zakelijke architectuur. Het complex is gelegen in het Schinkelgebied, met rechtstreekse weg- en waterverbindingen naar luchthaven Schiphol.

Omschrijving

Het langgerekte rechthoekige hoofdgebouw bestaat uit een onderkelderd bouwvolume van vier bouwlagen en een gedeelte van twee bouwlagen onder betonnen schaaldaken. De lange voorgevel is georiënteerd op het noorden en ligt evenwijdig aan de Anthony Fokkerweg, waarbij de hoge vergaderzaal tot uitdrukking komt in het welvende muurvlak bij de westhoek. Het windtunnelgebouw is haaks op het hoofdgebouw gesitueerd en heeft een onregelmatige plattegrond. Beide gebouwen bestaan uit een betonskelet waarvan de gevels zijn ingevuld met metselwerk en glas.

Waardering

Het complex "Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)" uit 1938-1941 bestaande uit het hoofdgebouw en het windtunnelgebouw, is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als representatief voorbeeld uit

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het oeuvre van Maaskant en Van Tijen en vanwege de oorspronkelijke functie die samenhangt met de ontwikkeling van de luchtvaart in Nederland.

Monumentnummer*: 527825

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	06 december 2004
Kadaster deel/nr	82928/130

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Sloten Noord-Holland	F			2097

Omschrijving**

Inleiding

Het hoofdgebouw, COMPLEXONDERDEEL van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium, is ontworpen door H.A. Maaskant en W. van Tijen in 1938-1939 m.m.v. betonconstructeur G.J. Meyers en gebouwd in 1939-1941, in oorsprong voor het verrichten van sterkteberekeningen, beproeven van materialen en meetinstrumenten en vergaderen over technische vraagstukken inzake luchtvaart- en vliegtuigbouw.

Omschrijving

Het langwerpige hoofdgebouw bestaat uit een onderkelderd bouwvolume van vier bouwlagen (veertien traveeën) en een gedeelte van twee bouwlagen (vijf traveeën). De overstekende betonnen schaaldaken zijn boven de lange gevels voorzien van een opstaande gootlijst en worden aan de kopse gevels ondersteund door consoles. Het gebouw bestaat uit een betonskelet van negentien gebogen betonnen spanten waartussen de gevels zijn ingevuld met metselwerk van bruine baksteen en vensterpartijen. De spanten zijn op regelmatige afstand van elkaar geplaatst, met uitzondering van de hoge entreehal die twee traveeën breed is. Boven enkele vensters zijn betonnen luifels als zonwering aangebracht. Aan de voorgevel (N) markeert de hoge glaspui van de entreehal de (oorspronkelijke) scheiding tussen het kantoorgedeelte rechts en de werkplaatsen en laboratoria links. De hoofdentree bevindt zich in de voorgevel onder de glaspui, rechts van het midden onder een betonnen luifel die wordt ondersteund door betonnen consoles. Op de luifel staat in stalen letters "Nationaal lucht- en ruimtevaartlaboratorium". De entree bestaat uit een driedelige glasgevel met in het midden een dubbele glasdeur in een uitgebouwd portiek met afgeronde hoeken. Voor de entree ligt een stoep van vierkante flagstones. De glaspui van de entreehal is opgebouwd uit rechthoekige vensters met ter hoogte van de vierde bouwlaag een segmentboog. Links naast de ingang is een uitgebouwd portiersloge met afgeronde hoeken en een om de hoek lopende vensterstrook boven een witte betegelde borstwering. Rechts van de entree is de begane grond eveneens voorzien van afgeronde hoeken en een om de hoek doorlopende vensterstrook van rechthoekige staande ramen boven een met zwarte tegels beklede borstwering. De begane grond ligt hier verdiept onder de ver overstekende hoog opgetrokken vergaderzaal, die wordt ondersteund door een vrijstaand betonnen portaalspant met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uitzwenkende uiteinden. De gebogen gemetselde gevel heeft een grote samengestelde vijfledige vensterpartij. Op de derde bouwlaag bevinden zich twee glazen erkerpartijen met afgeronde hoeken en een dubbele glasdeur tussen zijlichten die opent naar het terras op het platte dak boven de eerste verdieping. In de kopse westgevel is op de begane grond tussen de spantbenen een getoogde vensterstrook boven een zwart betegelde borstwering. De iets uitkragende gemetselde eerste verdieping, waarin enige kleinere vensters zijn geplaatst, loopt, met een kleine sprong, door naar de achtergevel. Onder het overstek op de begane grond van de achtergevel bevinden zich betegelde borstweringen met vensterpartijen en links een gebogen erkerpartij. Aan de voorgevel wordt de begane grond links van de entreehal geleed door negen grote vierledige vensterpartijen op gemetselde borstweringen. De uitkragende eerste en tweede verdieping bestaan grotendeels uit horizontale vensterstroken boven borstweringen, die op de betonnen vloerplaten zijn gemetseld. In enkele traveeën zijn de vensters aan de onderzijde ingekort. De teruggezette zolderverdieping is over de hele voorgevel voorzien van vierdelige vensters tussen de spantbenen. De achtergevel kent een vergelijkbare indeling.

De vijf traveeën van het lage bouwvolume aan de noord-oostzijde zijn eveneens gevuld met vierdelige vensters boven gemetselde borstweringen. De verdiepingsscheiding bestaat uit een zware betonvloer. De kopse oostgevel van het lage bouwvolume heeft boven de blinde begane grond een getoogde dubbele deurpartij onder een hijsbalk. De kopse oostgevel van het hoge volume bevat op de vierde bouwlaag een vensterstrook onder een segmentboog en een forse gemetselde schoorsteenpartij. De derde bouwlaag is blind.

Interieur: Inwendig is de oorspronkelijke open opzet van de entreehal met trappenhuis en vides gaaf bewaard gebleven. De hal is voorzien van een tegelvloer in mozaïekpatroon en heeft in de portiersloge een betegelde borstwering.

Waardering

Het nieuw-zakelijke hoofdgebouw van het complex "Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium" uit 1938-1941, is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als eerste uiting van gecombineerd gebruik van moderne en traditionele materialen en markant voorbeeld uit het oeuvre van Maaskant en Van Tijen. Het hoofdgebouw is bovendien van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde die in de oorspronkelijke functie is gelegen en nauw samenhangt met de wetenschappelijke en technische ontwikkeling van de luchtvaart- en vliegtuigbouw in Nederland.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Laboratorium

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527826

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	06 december 2004
Kadaster deel/nr	82928/127

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Sloten Noord-Holland	F			2097

Omschrijving**

Inleiding

Het nieuw-zakelijke WINDTUNNELGEBOUW, complexonderdeel van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium bevindt zich ten zuid-oosten, haaks op het hoofdgebouw, en is eveneens ontworpen (1938-1939) door H.A. Maaskant en W. van Tijen met medewerking van G.J. Meyers als betonconstructeur en gebouwd in 1939-1941. Het gebouw diende in oorsprong onder andere voor het uitvoeren van aërodynamische proeven.

Omschrijving

Het windtunnelgebouw telt vijf traveeën op een rechthoekige plattegrond en bestaat uit een betonskelet met segmentboogvormige spanten onder betonnen daken in de vorm van ellipsbogen. Het noord-zuid georiënteerde gebouw telt twee bouwlagen en een met glas gevulde mezzanino. De achterste drie traveeën zijn iets hoger opgetrokken. Aan de lange gevels springen de twee rechthoekige uitbouwen van de voormalige windtunnels uit.

Waardering

Het windtunnelgebouw uit 1938-1941, behorend tot het complex "Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als voorbeeld uit het gemeenschappelijk oeuvre van Maaskant en Van Tijen en vanwege de oorspronkelijke functie die nauw samenhangt met de wetenschappelijke en technische ontwikkeling van de luchtvaart- en vliegtuigbouw in Nederland.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Onderwijs en wetenschap	Laboratorium

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument